

IV. JURISPRUDENȚĂ ÎCCJ

• ABSTRACT

As regards the activity conducted by the High Court of Cassation and Justice (Panel of the appeal in the interest of the law), a decision was published in July 2018 relating to art. 1 para. (2) of Law no. 165/2013 regarding the measures to complete the process of restitution, in kind or by equivalent, of the immovable properties taken over in an abusive manner during the communist regime in Romania.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 12/2018
(M. OF. NR. 570/6.07.2018): ART. 1 ALIN. (2)
DIN LEGEA NR. 165/2013 PRIVIND MĂSURILE
PENTRU FINALIZAREA PROCESULUI DE RESTITUIRE,
ÎN NATURĂ SAU PRIN ECHIVALENT,
A IMOBILELOR PRELUATE ÎN MOD ABUZIV
ÎN PERIOADA REGIMULUI COMUNIST ÎN ROMÂNIA**

De *Redacția ProLege*

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 12/2018 (M. Of. nr. 570 din 6 iulie 2018)	Completul RIL	Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în	Art. 1 alin. (2)	În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură

		<p>perioada regimului comunist în România (M. Of. nr. 278 din 17 mai 2013; cu modif. ult.)</p>		<p>sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, coroborate cu art. 22^{^1}-22^{^3} din</p>
		<p>Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin H.G. nr. 401/2013 (M. Of. nr. 393 din 29 iunie 2013; cu modif. ult.)</p>	<p>Art. 21^{^1}-22^{^3}</p>	<p>Normele de aplicare a acestei legi, pot fi acordate în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, dacă persoana îndreptățită face dovada caracterului disponibil al acestora.</p>

În M. Of. nr. 570 din 6 iulie 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 12/2018 privind **interpretarea dispozițiilor Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.**

Prevederile vizate se referă la **posibilitatea acordării în compensare, pentru imobilele preluate abuziv, și a altor bunuri decât cele înscrise pe lista bunurilor întocmită în conformitate cu dispozițiile art. 22^{^1} alin. (5) din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013** (M. Of. nr. 393 din 29 iunie 2013; cu modif. ult.), aprobate prin H.G. nr. 401/2013 și completate prin H.G. nr. 89/2014.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

„Art. 1

(...)

(2) În situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, precum și măsura compensării prin puncte, prevăzută în cap. III. (...).”

Art. 21¹-22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013

„Art. 22¹

(1) Măsura reparatorie a compensării cu bunuri oferite în echivalent, prevăzută de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, se aplică de către entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și constă în acordarea de bunuri, libere de orice sarcini, în echivalent valoric.

(2) Bunurile care pot face obiectul compensării, în condițiile legii, sunt terenurile, cu sau fără construcții, și construcțiile finalizate sau nefinalizate.

(3) Echivalența valorică între bunurile care au făcut obiectul cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și bunurile care se acordă în compensare se stabilește prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

(4) În cazul construcțiilor nefinalizate, valoarea se stabilește proporțional cu stadiul de execuție, stabilit prin raport de expertiză tehnică, întocmit de un expert autorizat, în condițiile legii.

(5) Situația bunurilor care pot fi acordate în compensare se afișează la sfârșitul fiecărei luni atât pe site-ul entității investite cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cât și la sediul acesteia.

Art. 22²

Măsura compensării se aplică numai cu acordul persoanei îndreptățite.

Art. 22³

Măsura compensării se dispune prin dispoziția, decizia sau, după caz, ordinul conducătorului entității investite cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

La nivelul instanțelor naționale, **opiniile au fost divergente**, Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj constatând existența practicii neunitare cu privire la problema de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii. Astfel, s-au identificat următoarele orientări jurisprudențiale:

- Unele instanțe au fost de părere că nu se pot acorda în compensare alte bunuri decât cele menționate în lista prevăzută de art. 22¹ alin. (5) din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013, completate prin H.G. nr. 89/2014, sens în care au fost invocate decizii aparținând Curții de Apel Brașov, Curții de Apel Alba Iulia, Tribunalului București, Curții de Apel București, Tribunalului Bihor, Curții de Apel Oradea, Tribunalului Brăila, dar și Curții de Apel Cluj.

- Pe de altă parte, unele instanțe au considerat că se pot atribui în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista prevăzută de art. 22¹ alin. (5) din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013, completate prin H.G. nr. 89/2014. Totuși, și în acest caz opiniile au fost divergente, susținându-se fie:

a) Condiționarea atribuirii de constatarea unui abuz al administrației, precum: neîntocmirea, în mod abuziv, a listei bunurilor ce pot fi atribuite în compensare; inexistența bunurilor în listă; existența în listă a unor bunuri neattractive; neincluarea în listă a bunului identificat de reclamant etc.

b) Necondiționarea atribuirii de constatarea unui abuz al administrației, fiind suficientă analiza instanței de judecată cu privire la caracterul liber de sarcini, înțeles inclusiv ca afectare sau nu a bunului solicitat unui interes public.

Opinia procurorului general al PÎCCJ

PÎCCJ, prin procurorul general, a considerat că există **două orientări jurisprudențiale** distincte în problema de drept ce face obiectul recursului în interesul legii. În acest sens, procurorul general a împărțit opinia conform atribuirea în compensare a altor bunuri se poate fie condiționat de un abuz al administrației, dacă nu s-a întocmit, în mod abuziv, lista bunurilor ce pot fi atribuite în compensare, nu există bunuri în listă ori lista cuprinde bunuri neattractive etc., fie necondiționat de un astemenea abuz. În acest din urmă caz, urmează a se atribui bunurile identificate de parte și neincluse în lista publică.

În viziunea procurorului general, instanțele de judecată evocă fondul, stabilind calitatea reclamanților, ca persoane îndreptățite la măsurile reparatorii prevăzute de Legea nr. 10/2001 și Legea nr. 165/2013, existența și întinderea dreptului de proprietate. De asemenea, instanțele trebuie să determine și tipul măsurilor reparatorii ce pot fi acordate acestor persoane, dar și dacă entitățile investite cu soluționarea notificărilor au aplicat în mod corect dispozițiile legale privind natura măsurilor compensatorii propuse sau acordate persoanei îndreptățite. Totodată, conform opiniei emise de către Procurorul general, este excesiv și contrar scopului

Legii nr. 165/2013 să se pretindă persoanelor îndreptățite să apeleze la calea contenciosului administrativ pentru a dovedi că, în mod abuziv, nu au fost incluse pe listele prevăzute de lege ca fiind obligatoriu de întocmit de către unitățile deținătoare a unor bunuri care să poată fi oferite în compensare.

Astfel, în interpretarea dispozițiilor legale ce formează obiectul recursului în interesul legii, PÎCCJ consideră că instanțele pot atribui, în compensare, alte bunuri disponibile atunci când, în mod abuziv, entitățile notificate sau unitățile deținătoare nu le-au inclus în lista prevăzută de lege sau nu au întocmit această listă.

Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție

La nivelul Curții Constituționale, au fost identificate unele **decizii de respingere** a excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în legătură cu prevederile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, dispoziții care fac obiectul recursului în interesul legii.

În acest sens, CCR a considerat că o lege nu se poate pune problema retroactivității legii în cazul în care aceasta modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici în cazul în care ea suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul unei legi vechi. În argumentarea Curții, legea nouă refuză supraviețuirea legii vechi și reglementează modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare.

Aplicarea unui regim juridic temporal diferit nu poate crea o stare de discriminare între diverse persoane, în funcție de actul normativ incident fiecăreia, așa încât inegalitatea de tratament juridic prin comparație cu acele persoane ale căror dosare de despăgubire au fost soluționate sub imperiul Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente nu reprezintă un viciu de constituționalitate, fiind rezultatul unor regimuri juridice diferite, aplicate succesiv în timp, incidente în virtutea principiului *tempus regit actum*.

Totodată, în materia acordării de despăgubiri pentru abuzurile petrecute în regimul trecut, statul are o largă marjă de apreciere asupra modalităților concrete de acordare.

La nivelul ÎCCJ nu a fost identificată o jurisprudență relevant în raport cu obiectul recursului în interesul legii.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Prin raportul întocmit în cauză, s-a constatat că s-au îndeplinit condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă.

De asemenea, judecătorii raportori au considerat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, coroborate cu art. 22¹ -art. 22³ din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 165/2013, pot

fi acordate în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, dacă persoana îndreptățită face **dovada caracterului disponibil** al acestora.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 12/2018

Prin Decizia nr. 12/2018 ÎCCJ (Complet RIL) *a admis* recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și a stabilit că **interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu art. 22¹-22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013, aprobate prin H.G. nr. 401/2013, astfel cum au fost completate prin H.G. nr. 89/2014, pot fi acordate în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă persoana îndreptățită face dovada caracterului disponibil al acestora.**

HP

• ABSTRACT

In July 2018, as well, as regards the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel for the settlement of certain matters of law), several decisions were published in the Official Journal in relation to: Law no. 254/2013 on the execution of punishments and custodial measures ordered by the court during the criminal trial, Law no. 216/2015 on the granting of pension service of the members of the diplomatic Corps and the consular post of Romania and the G.E.O. no. 83/2014 on staff salary paid from public funds in the year 2015. The solution of levelling of indemnities at a maximum level. Moreover, another decision was published regarding art. 27 ("Law applicable to judgments") in the Code of civil procedure.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 7/2018
(M. OF. NR. 548/2.07.2018): ART. 55[^]1 („COMPENSAREA
ÎN CAZUL CAZĂRII ÎN CONDIȚII NECORESPUNZĂTOARE”)
DIN LEGEA NR. 254/2013 PRIVIND EXECUTAREA
PEDEPSELOR ȘI A MĂSURILOR PRIVATIVE DE LIBERTATE
DISPUSE DE ORGANELE JUDICIARE ÎN CURSUL
PROCESULUI PENAL**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Dispoziții legale	Sumar
Decizia nr. 7/2018 (M. Of. nr. 548 din 2 iulie 2018)	Complet DCD/P	Art. 55 [^] 1 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de	În interpretarea dispozițiilor art. 55 [^] 1 din Legea nr. 254/2013, pentru determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat în vederea aplicării tratamentului sancționator

		libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 514 din 14 august 2013; cu modif. ult.)	de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal, trebuie recalculată, începând cu data de 24.07.2012, «perioada executată efectiv» din pedeapsa din executarea căreia inculpatul a fost liberat condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017, cu efectul micșorării restului rămas neexecutat din pedeapsa anterioară.
		Art. 43 alin. (1) și art. 104 alin. (2) din Codul penal (M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009; cu modif. ult.)	

În M. Of. nr. 548 din 2 iulie 2018, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 7/2018** cu privire la dezlegarea chestiunii de drept având ca obiect **interpretarea dispozițiilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal** (M. Of. nr. 514 din 14 august 2013; cu modif. ult.).

În acest sens, Înaltei Curți i s-a solicitat să clarifice dacă, în interpretarea prevederilor menționate, începând cu data de 24.07. 2012, perioada executată efectiv din pedeapsa din executarea căreia inculpatul a fost liberat condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017, având ca efect micșorarea restului rămas neexecutat din pedeapsa anterioară, trebuie recalculată pentru a se determina restul de pedeapsă neexecutat, în vederea aplicării regimului sancționator stabilit de art. 104 alin. (2), coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 55¹ („Compensarea în cazul cazării în condiții necorespunzătoare”) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

„(1) La calcularea pedepsei executate efectiv se are în vedere, indiferent de regimul de executare a pedepsei, ca măsură compensatorie, și executarea pedepsei în condiții necorespunzătoare, caz în care, pentru fiecare perioadă de 30 de zile executate în condiții necorespunzătoare, chiar dacă acestea nu sunt consecutive, se consideră executate, suplimentar, 6 zile din pedeapsa aplicată.

(2) În sensul prezentului articol se consideră condiții necorespunzătoare cazarea unei persoane în oricare centru de detenție din România care a avut lipsuri la condițiile impuse de standardele europene.

(3) În sensul prezentului articol se consideră executare a pedepsei în condiții necorespunzătoare cazarea în oricare dintre situațiile următoare:

a) cazarea într-un spațiu mai mic sau egal cu 4 mp/deținut, care se calculează, excluzând suprafața grupurilor sanitare și a spațiilor de depozitare a alimentelor, prin împărțirea suprafeței totale a camerelor de deținere la numărul de persoane cazate în camerele respective, indiferent de dotarea spațiului în cauză;

b) lipsa accesului la activități în aer liber;

c) lipsa accesului la lumină naturală sau aer suficient ori disponibilitatea de ventilație;

d) lipsa temperaturii adecvate a camerei;

e) lipsa posibilității de a folosi toaleta în privat și de a se respecta normele sanitare de bază, precum și cerințele de igienă;

f) existența infiltrațiilor, igrasiei și mucegaiului în pereții camerelor de detenție.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător și la calcularea pedepsei executate efectiv ca măsură preventivă/pedeapsă în centrul de reținere și arestare preventivă în condiții necorespunzătoare. (5) În sensul prezentului articol nu se consideră executare a pedepsei în condiții necorespunzătoare ziua sau perioada în care persoana a fost:

a) internată în infirmerii din cadrul locurilor de deținere, în spitale din rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, a Ministerului Afacerilor Interne sau din rețeaua sanitară publică;

b) în tranzit.

(6) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică în cazul în care persoana a fost despăgubită pentru condiții necorespunzătoare de detenție, prin hotărâri definitive ale instanțelor naționale sau ale Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru perioada pentru care s-au acordat despăgubiri și a fost transferată sau mutată într-un spațiu de detenție având condiții necorespunzătoare.

(7) Beneficiul aplicării dispozițiilor alin. (1) nu poate fi revocat.

(8) Perioada pentru care se acordă zile considerate ca executate în compensarea cazării în condiții necorespunzătoare se calculează începând cu 24 iulie 2012".

Art. 41 („Recidivă”) alin. (1) din Codul penal

„(1) Există recidivă când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de un an și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune cu intenție sau cu intenție depășită, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de un an sau mai mare”.

Art. 43 („Pedeapsa în caz de recidivă”) alin. (1) din Codul penal

„(1) Dacă înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de recidivă, pedeapsa stabilită pentru aceasta se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta”.

Art. 104 („Revocarea liberării condiționate”) alin. (2) din Codul penal

„(2) Dacă după acordarea liberării cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, care a fost descoperită în termenul de supraveghere și pentru care s-a pronunțat o condamnare la

pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă liberarea și dispune executarea restului de pedeapsă. Pedeapsa pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor de la recidivă sau pluralitate intermediară”.

Opiniile instanțelor judecătorești

Solicitarea punctului de vedere al instanțelor judecătorești cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării, a relevat existența a trei direcții principale. Așadar, avem în vedere următoarele opinii divergente:

- Determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat în scopul aplicării tratamentului sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal presupune **recalcularea, începând cu data de 24.07.2012, a „perioadei executate efectiv” din pedeapsa pentru care s-a dispus liberarea condiționată anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 (prin considerarea ca executate, suplimentar, a 6 zile din pedeapsa aplicată pentru fiecare perioadă de 30 de zile executate în condiții necorespunzătoare), cu efectul micșorării restului rămas neexecutat din pedeapsa anterioară;**

- Determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat, pentru a se putea aplica tratamentul sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal, **nu implică recalcularea, începând cu data de 24.07.2012, a „perioadei executate efectiv” din pedeapsa din executarea căreia inculpatul a fost liberat condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017;**

- Revocarea unei liberări condiționate dispusă înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 169/2017, determină revocarea întregului restul rămas neexecutat din pedeapsa anterioară, indicat în sentința de liberare, caz în care **se aplică o nouă pedeapsă conform regulilor de la recidivă postcondamnatorie sau pluralitatea intermediară.** În această situație, problema aplicării dispozițiilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 vizează pedeapsa rezultantă și este o chestiune ce se rezolvă în cursul executării pedepsei, în vederea calculării fracției pentru o nouă liberare condiționată.

Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă ÎCCJ

În viziunea Parchetului de pe lângă ÎCCJ, cauza supusă soluționării vizează persoanele condamnate, dar liberate condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017, care săvârșesc o nouă infracțiune în perioada termenului de liberare condiționată. Astfel, efectul compensatoriu prevăzut de art. 55¹ presupune **considerarea ca executată mai devreme a primei pedepse aplicate, pentru care s-a dispus liberarea condiționată, dat fiind restul de pedeapsă rămas neexecutat, dar mai mic, a cărui stabilirea se va face prin scăderea perioadei efectiv executate din întreaga pedeapsă.** De asemenea, în acest sens, se vor elimina și zilele calculate ca executate, rezultate din existența condițiilor necorespunzătoare de detenție, așa

încât restul obținut se va adăuga la pedeapsa aplicată pentru infracțiunea dedusă judecății și comisă în cursul termenului de liberare condiționată. Așadar, PÎCCJ împărtășește în genere, opinia instanței căreia îi aparține sesizarea.

Examenul jurisprudențial

Față de chestiunea de drept care face obiectul sesizării, a fost identificată practică judiciară în această materie la nivelul următoarelor instanțe: Curtea de Apel Suceava (Judecătoria Botoșani – Secția penală), Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, precum și Judecătoria Sectorului 1 București. Se observă, astfel, **lipsa unei jurisprudențe bogate în raport cu obiectul sesizării**, dată fiind identificarea unui număr foarte mic de hotărâri judecătorești care să vizeze problematica dată.

Jurisprudența ÎCCJ, CCR și CEDO

Atât la nivelul Înaltei Curți, cât și la nivelul Curții Constituționale, nu au fost identificate decizii relevante strâns legate de chestiunea de drept ce se are în vedere.

Mai mult, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu conține nici ea, trimiteri strict la problematica abordată, deși în unele cauze, s-a constatat existența condițiilor improprie de detenție din penitenciarele românești, reamintindu-se că acest lucru constituie o încălcare a dispozițiilor art. 3 din Convenție. În acest sens, în cauza **Iacov Stanciu c. României**, Curtea a precizat faptul că stabilirea măsurilor reparatorii ce trebuie luate de către un stat pârât nu intră în competența sa, dar eforturile constante și pe termen lung, precum adoptarea unor măsuri suplimentare, trebuie continuate pentru a ajunge la o deplină conformitate cu art. 3 și art. 46 din Convenție.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Judecătorul-raportor a opinat în sensul că sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția a II-a Penală, trebuie admisă, pe fond urmând să se pronunțe o hotărâre prealabilă prin care să se stabilească faptul că **„perioada executată efectiv” din pedeapsa din executarea căreia inculpatul a fost liberat condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 nu trebuie recalculată, în vederea determinării restului de pedeapsă rămas neexecutat și aplicării tratamentului sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal.**

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 7/2018

Înalta Curte *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 16.205/299/2017 (3.358/2017), prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei

chestiuni de drept: „în interpretarea dispozițiilor art. 55[^]1 din Legea nr. 254/2013, pentru determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat în vederea aplicării tratamentului sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal, trebuie recalculată, începând cu data de 24.07.2012, «perioada executată efectiv» din pedeapsa din executarea căreia inculpatul a fost liberat condiționat anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 (prin considerarea ca executate, suplimentar, a 6 zile din pedeapsa aplicată pentru fiecare perioadă de 30 de zile executate în condiții necorespunzătoare), cu efectul micșorării restului rămas neexecutat din pedeapsa anterioară”.

De asemenea, ÎCCJ a stabilit faptul că, în interpretarea dispozițiilor art. 55[^]1 din Legea nr. 254/2013, pentru determinarea restului de pedeapsă rămas neexecutat în vederea aplicării tratamentului sancționator de la art. 104 alin. (2) coroborat cu art. 43 alin. (1) din Codul penal, trebuie recalculată, începând cu data de 24.07.2012 - perioada executată efectiv din pedeapsa din a cărei executare a fost dispusă liberarea condiționată anterior intrării în vigoare a Legii nr. 169/2017 prin considerarea ca executate suplimentar a zilelor calculate ca executate în considerarea condițiilor de detenție necorespunzătoare.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 40/2018
(M. OF. NR. 603/16.07.2018): ART. 3 ALIN. (1) ȘI ALIN. (3)
DIN LEGEA NR. 216/2015 PRIVIND ACORDAREA PENSIEI
DE SERVICIU MEMBRILOR CORPULUI DIPLOMATIC
ȘI CONSULAR AL ROMÂNIEI - REFERITOR LA BENEFICIARII
PREVEDERILOR LEGII**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 40/2018 (M. Of. nr. 603 din 16 iulie 2018)	Complet DCD/C	Legea nr. 216/2015 acordarea pensiei de serviciu membrilor Corpului diplomatic și consular al României (M. Of. nr. 546 din 22 iulie 2015; cu modif. ult.)	Art. 3 alin. (1) și alin. (3)	În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 216/2015 privind acordarea pensiei de serviciu membrilor Corpului diplomatic și consular al României, membrii Corpului diplomatic și consular al României care au desfășurat activitate în Departamentul de Comerț Exterior cel puțin 15 ani, din care cel puțin 4 ani în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale

				României din străinătate, beneficiază de pensia de serviciu fără a fi necesară o vechime de 15 ani în calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular.
--	--	--	--	--

În M. Of. nr. 603 din 16 iulie 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD) nr. 40/2018 privind **interpretarea dispozițiilor art. 3 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 216/2015 acordarea pensiei de serviciu membrilor Corpului diplomatic și consular al României (M. Of. nr. 546 din 22 iulie 2015; cu modif. ult.)**.

Prin sesizarea formulată, se urmărește a se clarifica dacă **persoanele vizate de prevederile art. 3 alin. (1) și alin. (2) din legea anterior menționată, trebuie să dețină calitatea de membri ai Corpului diplomatic și consular al României pentru o perioadă de cel puțin 15 ani în Departamentul de Comerț Exterior sau doar pe perioada celor cel puțin 4 ani în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate, în vederea acordării pensiei de serviciu.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 3 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 216/2015

„Art. 3

(1) *De prevederile prezentei legi, în situația îndeplinirii condițiilor impuse de aceasta, beneficiază și membrii Corpului diplomatic și consular al României, cu o vechime de cel puțin 15 ani în Departamentul de Comerț Exterior din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, Ministerul Comerțului și Turismului, Ministerul Comerțului, Ministerul Industriei și Comerțului, Ministerul Afacerilor Externe, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Economiei și Finanțelor, Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale, Ministerul Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Comerțului și Mediului de Afaceri, Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri, Ministerul Economiei, Comerțului și Turismului, denumit în continuare Departamentul de Comerț Exterior, din care cel puțin 4 ani în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare, la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate.*

(...)

(3) *De pensia de serviciu prevăzută de prezenta lege, în condițiile prevăzute la alin. (1), beneficiază și persoanele pensionate din Departamentul de Comerț Exterior care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, beneficiază de pensie din sistemul public de pensii”.*

Punctul de vedere al instanței de trimitere

Deși a identificat unele orientări jurisprudențiale cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării, instanța de trimitere nu a exprimat un punct de vedere propriu, limitându-se la a prezenta unele dintre metodele de interpretare juridică a prevederilor legale vizate, astfel

- Utilizând **interpretarea gramaticală**, se consideră că prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 165/2015 fac trimitere la calitatea de „membrii Corpului diplomatic și consular al României”, aceasta dobândindu-se în condițiile art. 2 alin. (1) lit. d) teza a II-a din Legea nr. 269/2003. În această viziune, deținerea calității trebuie dovedită pentru întreaga vechime de 15 ani în Departamentul de Comerț Exterior. Totodată, se impune și condiția ca minim 4 ani din cei 15 ani vechime în acest departament, să fi fost în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare, la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate. În această ordine de idei, persoanele angajate la Departamentul de Comerț Exterior acumulează vechime în activitatea de membru al Corpului Diplomatic numai în acele perioade în care sunt trimise în misiune în străinătate cu grade diplomatice sau consulare. În acest sens, calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular al României trebuie avută pentru o perioadă minim 15 ani, la orice dată anterioară depunerii cererii de acordare a pensiei de serviciu;

- Pornind de la **interpretarea sistematică**, se recurge la prevederile art. 5 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 216/2015, acestea reglementând perioadele de activitate ce constituie vechime la stabilirea pensiei de serviciu. Astfel, legiuitorul a prevăzut distinct perioada în care activitatea a fost desfășurată în Departamentul de Comerț Exterior și perioada, de minimum 4 ani, în care activitatea a fost desfășurată în misiuni permanente în străinătate cu grade diplomatice sau consulare, prin urmare soluția legislativă nu s-ar putea justifica în ipoteza în care s-ar aprecia că numai perioada în care activitatea a fost desfășurată în misiune permanentă, singurul caz în care s-ar fi putut deține grad diplomatic sau consular, constituie vechime la stabilirea pensiei de serviciu;

- Conform **interpretării literale**, instanța de trimitere consideră că materia pensiilor de serviciu reprezintă o situație de excepție de la sistemul public de pensii, așa încât numai membrii Corpului diplomatic și consular al României sunt în măsură să beneficieze de pensie de serviciu. Acest raționament se bazează pe ideea că persoanele care și-au desfășurat activitatea în cadrul Departamentului de Comerț Exterior au obligația să dovedească deținerea calității de membru al Corpului anterior menționat, în misiuni permanente cu grade diplomatice și consulare, pentru o perioadă de minim 15 ani. Sunt invocate în acest sens, unele decizii ale Curții Constituționale prin care s-a statuat faptul că acordarea pensiei de serviciu se face în principiu, în beneficiul unor categorii socio-profesionale supuse unui statut special, dat fiind că acestea, în virtutea profesiei, meseriei, ocupației sau calificării, și-au format o carieră profesională în acel domeniu de activitate și au

fost ținute să se supună unor exigențe inerente acesteia, asumate atât pe plan profesional, cât și personal;

- În interpretarea **istorico-teleologică**, se apreciază că prin avizul referitor la propunerea legislativă privind acordarea pensiei de serviciu membrilor personalului diplomatic și consular, Consiliul Legislativ a arătat că beneficiarii sunt și persoanele care desfășoară activitate de comerț exterior și cooperare economică internațională încadrate în administrațiile centrale din alte ministere, dar și persoanele pensionate din aceste instituții și care beneficiază de pensie pentru limită de vârstă potrivit Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, această categorie fiind prevăzută separat de personalul diplomatic și consular.

Opinia procurorului general al PÎCCJ

Prin Adresa nr. 588/C/747/III-5/2018 din 26.03.2018, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă ÎCCJ a comunicat faptul că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării.

Punctele de vedere ale instanțelor naționale

Răspunzând solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele au formulat trei puncte de vedere referitoare la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării. Astfel, s-au exprimat următoarele opinii:

- **Curtea de Apel Brașov - Secția civilă** a considerat că pentru a beneficia de pensia de serviciu, personalul trebuie să întrunească în mod cumulativ următoarele condiții: să dețină calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular al României; să fi desfășurat activități în cadrul instituțiilor menționate în text minimum 15 ani; din cei 15 ani, 4 ani efectiv de activitate să se fi desfășurat în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare, la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate; să fi împlinit vârsta de 60 de ani. De asemenea, aceste condiții trebuie îndeplinite și de către persoanele pensionate din cadrul Departamentului de Comerț Exterior care, la data intrării în vigoare a legii, beneficiază de pensie din sistemul public de pensii, situație în care pensia se transformă în pensie de serviciu;

-În viziunea **Tribunalului Ilfov**, ambele condiții de vechime prevăzute de textul de lege sunt cumulative; astfel, pentru a beneficia de acordarea pensiei de serviciu, membrii Corpului diplomatic și consular al României trebuind să dovedească existența acestei calități pentru întreaga vechime de 15 ani în cadrul Departamentului de Comerț Exterior și, cumulativ, dar și să facă dovada unei vechimi de cel puțin 4 ani, din cei 15, realizați în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare, la ambasadele, consulatele sau alte reprezentanțe ale României în străinătate;

-Pe de altă parte, punctele de vedere ale **Tribunalelor Ialomița și Giurgiu** corespund cu cel al instanței de trimitere exprimat în cadrul primei opinii jurisprudențiale, prin deciziile nr. 5.700 din 21 noiembrie 2017 și nr. 3.355 din 30 mai 2017 (Secția VII-a pentru conflicte de muncă și asigurări sociale).

Raportul asupra dezlegării chestiunii de drept

Conform raportului întocmit în cauză, se consideră că, în raport cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, sunt întrunite condițiile pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile. În acest sens, se propune soluția conform căreia, în interpretarea dispozițiilor art. 3 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 216/2015, de acestea beneficiază și membrii Corpului diplomatic și consular al României care au desfășurat activitate în Departamentul de Comerț Exterior cel puțin 15 ani, din care cel puțin 4 ani în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate, fără a fi necesară o vechime de 15 ani în calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 40/2018

Prin Decizia nr. 40/2018 ÎCCJ (Complet DCD/C) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 2.041/3/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, a stabilit faptul că **în interpretarea dispozițiilor art. 3 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 216/2015 privind acordarea pensiei de serviciu membrilor Corpului diplomatic și consular al României, cu modificările ulterioare, de prevederile legii beneficiază și membrii Corpului diplomatic și consular al României care au desfășurat activitate în Departamentul de Comerț Exterior cel puțin 15 ani, din care cel puțin 4 ani în misiuni permanente cu grade diplomatice sau consulare la ambasadele, consulatele și alte reprezentanțe ale României din străinătate, fără a fi necesară o vechime de 15 ani în calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular.**

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 36/2018
(M. OF. NR. 606/16.07.2018): ART. 1 ALIN. (5[^]1)
DIN O.U.G. NR. 83/2014 PRIVIND SALARIZAREA
PERSONALULUI PLĂTIT DIN FONDURI PUBLICE
ÎN ANUL 2015. SOLUȚIA EGALIZĂRII INDEMNIZAȚIILOR
LA NIVEL MAXIM**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 36/2018 (M. Of. nr. 606 din 16 iulie 2018)	Complet DCD/C	Art. 1 alin. (5[^]1) din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare	În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (5 [^] 1) din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă

			ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare
--	--	--	---

În M. Of. nr. 606 din 16 iulie 2018, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 36/2018** cu privire la soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim, soluție ce are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 1 alin. (5¹) din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare

„(5¹) Prin excepție de la prevederile alin. (1) și (2), personalul din aparatul de lucru al Parlamentului și din celelalte instituții și autorități publice, salarizat la același nivel, precum și personalul din cadrul Consiliului Concurenței și al Curții de Conturi, inclusiv personalul prevăzut la art. 5 din aceste instituții, care beneficiază de un quantum al salariilor de bază și al sporurilor mai mici decât cele stabilite la nivel maxim în cadrul aceleiași instituții sau autorități publice pentru fiecare funcție/grad/treaptă și gradație, va fi salarizat la nivelul maxim dacă își desfășoară activitatea în aceleași condiții”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

Majoritatea instanțelor de judecată au apreciat, în legătură cu interpretarea și aplicarea dispozițiilor **art. 1 alin. (5¹) din O.U.G. nr. 83/2014**, că soluția de egalizare a indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unora dintre magistrați sau membri ai personalului auxiliar, având în vedere că hotărârile judecătorești recunosc drepturi stabilite prin lege, dar de care ordonatorul principal de credite nu a ținut cont. Aceste drepturi trebuie avute în vedere la emiterea ordinelor de salarizare, cum a reținut și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 794 din 15 decembrie 2016, fiind drepturi care privesc întreaga familie ocupațională, și nu numai o parte din personalul acesteia.

Instanțele au reținut că egalizarea indemnizațiilor la nivel maxim trebuie să aibă în vedere majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă pentru acestea ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare.

Într-o opinie minoritară s-a considerat că soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere majorările (indexările) recunoscute prin hotărâri judecătorești unora dintre magistrați sau membri ai personalului auxiliar, doar dacă, pentru acestea, ordonatorul de credite a emis ordine de salarizare corespunzătoare.

La nivelul ÎCCJ – Secția de contencios administrativ și fiscal au fost identificate decizii de speță în sensul orientării jurisprudențiale majoritare.

Ministerul Public – PÎCCJ, prin Adresa nr. 417/C/549/III-5/2018 din 26 martie 2018, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

Jurisprudența Curții Constituționale

Jurisprudența constituțională în materie de egalizare salarială la nivel maxim este ilustrată de **D.C.C. nr. 794/2016** (M. Of. nr. 1.029 din 21 decembrie 2016), prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3¹ alin. (1²) din O.U.G. nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare.

Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile **art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă**, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, cu referire la existența unei chestiuni de drept reale, cu dificultăți de interpretare, apte să genereze practică neunitară și care să prezinte caracter de noutate.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 36/2018

Prin **Decizia nr. 36/2018**, ÎCCJ (Complet DCD/C) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 5.630/3/2017, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Înalta Curte a stabilit faptul că, **în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (5¹) din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare.**

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 52/2018
(M. OF. NR. 609/17.07.2018): ART. 27
(„LEGEA APLICABILĂ HOTĂRĂRIILOR”) NCPC**

De Redacția ProLegge

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 52/2018 (M. Of. nr. 609 din 17 iulie 2018)	Complet DCD/C	Codul de procedură civilă	Art. 27	Efectele D.C.C. nr. 369/2017 se produc și cu privire la acele hotărâri judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).
		Constituția României	Art. 147 alin. (4)	

În M. Of. nr. 609 din 17 iulie 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 52/2018 privind **interpretarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă** (M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015; cu modif. ult.), raportate la prevederile art. 147 alin. (4) din Constituția României.

Prin sesizarea formulată, se urmărește a se clarifica dacă **efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc și cu privire la acele hotărâri judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 27 („Legea aplicabilă hotărârilor”) din Codul de procedură civilă

„Art. 27

Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul”.

Art. 147 alin. (4) („Deciziile Curții Constituționale”) din Constituția României
„(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

Opinia procurorului general al PÎCCJ

Prin Adresa nr. 911/C/1221/III-5/2018 din 23 aprilie 2018, PÎCCJ – Ministerul Public, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul sesizărilor conexe..

Punctele de vedere ale instanțelor naționale

La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au identificat și prezentat acele hotărâri judecătorești considerate relevante în raport cu chestiunea de drept ce formează obiectul acestei sesizări. Alături de această jurisprudență relevantă au fost înaintate și unele puncte de vedere teoretice exprimate de judecători, analiza relevând existența opiniilor divergente și a practicii neunitare în materia aflată în dezbateri. Astfel, s-au individualizat următoarele puncte de vedere:

- Hotărârile judecătorești pronunțate în apel după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, în acele cauze a căror valoare nu depășește suma de 1.000.000 lei, sunt supuse recursului, chiar dacă dosarul a fost înregistrat pe rolul instanței anterior datei publicării. S-a reținut și faptul că decizia Curții Constituționale se aplică tuturor hotărârilor pronunțate ulterior publicării acesteia, indiferent de data pornirii procesului;

- Pe de altă parte, s-a considerat că decizia anterior menționată se va aplica numai în dosarele înregistrate după data publicării în Monitorul Oficial. În procesele pornite înainte de data publicării Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, hotărârile judecătorești rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul, potrivit dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă;

Apoi, chiar la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția I civilă și Secția a II-a civilă, s-au conturat **două opinii** cu privire la această chestiune de drept, astfel:

- **Opinia majoritară** susține că decizia Curții Constituționale își va produce efectele în procesele pornite după data de 20 iulie 2017, având în vedere dispozițiile art. 27 din Codul de procedură civilă, dar în procesele având ca obiect cereri evaluabile în bani pornite înainte de data de 20 iulie 2017, decizia instanței de apel nu poate fi supusă recursului, cale de atac inadmisibilă în raport cu dispozițiile legale mai sus arătate și cu principiul neretroactivității legii.

- Conform **opinie minoritare**, hotărârea instanței de apel, pronunțată de curtea de apel, după data de 20 iulie 2017, este supusă recursului, fiind vorba

despre un litigiu ce are ca obiect o acțiune evaluabilă în bani cu o valoare mai mică de 1.000.000 lei, început după data intrării în vigoare a Legii nr. 2/2013, sunt incidente dispozițiile deciziei Curții Constituționale.

Jurisprudența Curții Constituționale și a ÎCCJ

La nivelul Curții Constituționale a României, ca jurisprudență relevantă în cauză, a fost identificată numai Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, referitoare la excepția de neconstituționalitate prin care s-a constatat neconstituționalitatea sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă este neconstituțională.

De asemenea, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, a fost identificată ca decizie relevantă în speță, decizia nr. 3 din 22 ianuarie 2018, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, (M. Of. nr. nr. 195 din 2 martie 2018), prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Gorj – Secția I civilă, în Dosarul nr. 15.721/318/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile. În cuprinsul acestei decizii s-a reținut că, în raport cu obiectul pretenției deduse judecății – o cerere evaluabilă în bani cu valoare de până la 200.000 lei – competența materială de soluționare a cauzei în primă instanță revine judecătoriei, conform art. 94 pct. 1 lit. k) din Codul de procedură civilă (în speță, Judecătoria Târgu Jiu), iar hotărârea pronunțată în primă instanță la data de 19 decembrie 2016 este supusă numai apelului, astfel cum reiese din dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, în forma anterioară publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 (M. Of. nr. 582 din 20 iulie 2017).

Raportul asupra dezlegării chestiunii de drept

Conform raportului întocmit în cauză, se consideră că, în raport cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, sunt întrunite condițiile pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile. În acest sens, se propune soluția conform căreia, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate în procesele pornite după data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I (20 iulie 2017).

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 52/2018

Prin Decizia nr. 52/2018 ÎCCJ (Complet DCD/C) *a admis* sesizările conexate formulate de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 41.380/299/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I civilă în Dosarul nr. 6.892/101/2014 și Curtea de Apel București - Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 529/2/2018, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, a stabilit că **în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele D.C.C. nr. 369/2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).**